

Tartu Kunstnike Liit

Uus Tartu Kunstimaja

Riigikogu kultuurikomisjonile

Riiklikult tähtsate kultuuriehitiste nimetamiseks

Tartu Kunstnike Liit on oma Vanemuise 26 maja kunstisaalides näitusi korraldanud alates maja valmimisest 1959. aastal. Esialgu toimus näitustegevus vaid Kunstimaja teise korruse kolmes saalis, mille praegune kogupind on 172 m². Erinevatel aegadel on näitusi korraldatud ka teistes Vanemuise tänava hoone ruumides, mis selleks suuremal või vähemal määral sobinud on. Alates 2002. a sügisest on Kunstimajas avatud esimese korruse väike galerii ning 2008. a talvel avati hoovipoolne monumentaalgalerii. Mõlema ruumi pindala on 57m². Lisaks näituse pindadele on hoones veel 25 ateljeed, väikesed äripinnad (kunstitarvete pood ja pitsakohvik) ning büroopind Tartu Kunstnike Liidule. Hoone valmides kuulus liidule ka 13 korterit, aga 1990. segastel aegadel need erastati.

Tartu Kunstimaja ehitati omas ajas täitma kunstnike ja vaatajate vajadusi, kuid viimaste aastakümnete muutused kunstis ja ka vaatajate ootused on toonud tugevalt välja, et hoone on moraalselt vananenud. Praegusel ajal korraldame Kunstimajas u 30 näitust aastast, mida külastab u 35 000 inimest, lisaks arvukalt õpitubasid, ekskursioone jne. Esimene probleem on see, et ruumid on lihtsalt liiga väikesed, et mahukamaid näituseid korraldada. Oluliseks probleemiks on ka see, et põhiline näitusesaal asub teisel korrusel, kuhu juurdepääs on raskendatud, mis seab olulised piirangud kunstile (möödud ja mass), mida me üldse füüsiliselt suudame eksponeerida. Näitusesaalides on ventilatsioon sisuliselt olematu, samuti puudub võimalus reguleerida temperatuuri ja õhuniiskust. Hoone arhitektuuri arvestades on keeruline ka tagada piisav turvalisuse aste väärtuslikemate taise jaoks, mis raskendab teoste laenutamist ja näituste koostamist. Lisaks puuduvad ruumid näituste vaheladustamiseks, õpitubade korraldamiseks jne. Omaette probleem on see, et maja ei ole puuetega inimestele ligipääsetav ning sellele pole siiani ühtegi head lahendust suudetud leida. Taaskord: hoone arhitektuur takistab lahenduste loomist, mis oleks kasutajale mugavad.

Lisaks moraalsele vananemisele on maja ka tehniliselt kehvast seisust: pärast katuse vahetust aastal 2015 (mis suuresti tehti laenu toel) pole hoone suuremat kapitaalremonti näinud. Mahukamate remontide tegemise muudab sisuliselt võimatuks asjaolu, et erastatud korteritele (u 33% maja pinnast) käib see rahaliselt üle jõu ja sageli pole nad sellest lihtsalt huvitatud. Sama asjaolu takistab meid ka välisvahendite leidmisel maja korrastamiseks. Selle tulemusena on hoone ülalpidamine muutunud ebamõistlikult kulukaks ning üha enam

MTÜ Tartu Kunstnike Liit
Tartu Artists' Union
Registrikood: 80101755

Vanemuise 26
51003 Tartu, Eesti
e-post: sekretar@kunstimaja.ee
www.kunstimaja.ee

Tel: +372 742 7671
GSM: +372 5301 2277

Swedbank EE732200221011359765
näitused EE892200221011359574
projektid EE392200221024494565
projektid 2 EE742200221046391879

läheb vahendeid sisuloomise asemel küttekuludeks ja avariiremontideks. Tartu Kunstimaja on selgelt oma eksploatatsiooni ea lõpusirgel ning praegusel kujul selle toimimine kestlik ei ole.

Näeme, et antud olukorras on mõistlikum alustada uult lehelt ja ehitada uus Tartu Kunstimaja. Oluline on, et lisaks Põhja-Eestile oleks ka Lõuna-Eestis tagatud kaasaegsed tingimused näituste tegemiseks, et oleks võimalik Lõuna-Eesti publikuni tuua nii mahukaid rahvusvahelisi näituseid kui ka teha suurejoonelisi Eesti kunstnike projekte. Samuti on oluline, et ka Lõuna-Eesti kunstnikonnal oleks tagatud juurdepääs kaasaegsetele multifunktsionaalsetele töötingimustele, mille puhul on arvestatud tänapäevaste transpordi- ja ventilatsiooni vajadustega.

Tartu Kunstnike Liit teeb ettepaneku Riigikogu kultuurikomisjonile lisada **uue Tartu Kunstimaja ehitamine riiklikult tähtsate ehitiste nimekirja**.

Uue Kunstimaja võimalike asukohtadena näeksime Tartus Lillemäge (Lille tn) või Holmi kvartalit. Võimaliku asukoha leidmisel on lubanud kaasa aidata ka Tartu linn. Hinnanguline maksumus uue Kunstimaja puhul oleks **10-12 miljonit eurot**. Ehitisealune pind oleks 3300m², suletud netopind 7200m². Lisame juurde ka ligikaudsed andmed ja visandliku plaani.

Uue Kunstimaja tööshoidmiseks loodaks sihtasutus, mille ülesandeks oleks sisulise töö koordineerimine ja hoone haldamine. Prognoositavaks külastuste arvuks oleks 100 000.

Uus Kunstimaja omaks olulist kohta Eesti kultuurimaastikul, kuna lõpuks tekiks võimekus suuremaid näituseid teha ka väljaspool Tallinnat. Kunstielu on Eestis regionaalselt äärmiselt tasakaalust ära: kui ainuüksi 2019 avati Tallinnas KAI kunstikeskus, Fotografiska ja ARSi projektiruum, millega tekkis pealinna üle tuhande ruutmeetri uut näitusepinda, siis ülejäänud Eestis kunstielu kidub ja tegeletakse peaaesjalikult ellujäämisega. Sellest tulenevalt on oluline, et investeerimisotsuseid tehes võetakse arvesse regioonide tasakaalustatud arengut ja antakse hoogu juurde piirkondadesse, kus loomulikult teel erinevatel põhjustel on see seisma jäänud või jäämas.

Tartu Kunstnike Liit

Juhatusesimees

Markus Toompere